

ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਇਸ ਇਕੱਤਰਤਾ ‘ਚ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਵਿਪਲ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ‘ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਉਚਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਰਥਿਕ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਦਸ਼ਾ ਤਰਸਯੋਗ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬਸਪਾ ਦੇ ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਇਕੱਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਹੀਆ, ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪਿਪਲੀ, ਬਾਬਾ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਪਿਪਲੀ, ਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਪਿਪਲੀ, ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕੋਟਕਪੂਰਾ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਕ ਬਸੰਤ ਕੁਮਾਰ ਪਰਜਾਪਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਵਾੜਾਦਰਾਕਾ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਵਾਂ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮਿੱਠੂ ਸਿੰਘ, ਡਾ.ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਮੰਗਾ ਸਿੰਘ, ਕੌਰਾ ਸਿੰਘ, ਹੈਪੀ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਟੋਕ ਸਿੰਘ, ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ, ਪੱਪੀ ਸਿੰਘ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਾਖਾਨਾ, ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਜੈਤੋ ਆਦਿ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਅਸੀਂ ਗਰੀਬ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਹੇ ਹਾਂ

ਇੱਕ ਭਾਰੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਆਪਣਾ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਪਿੱਛੜ ਜਾਣਾ। ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਲਗਭਗ ਮਨਫੀ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪਾਸੇ ਧਰਮ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਵੱਧ ਰਹੇ ਸਾਧਨ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਬਨਿਸਬਤ ਇੱਥੇ ਗਰੀਬੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਵੱਧਦੇ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਘਾਟਣ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਲੋਕ ਰੱਬ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਰੱਖ ਕੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਤੋਂ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਤਾਕਤਵਰ ਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਬਣੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਗਰੀਬੀ ਨਾਲ ਜੂਝਦੇ ਹੋਏ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਦੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਨਹੀ ਪਾ ਰਹੇ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਵਕਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਲਈ ਵੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੇ ਨਰਕ ਨਹੀ ਤਾ ਨਰਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੁਚੱਜੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਆਸ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ! ਜਿੱਥੇ ਅਮੀਰ ਗਰੀਬ ਦਾ ਪਾੜਾ ਨਾ ਭਰਿਆ ਜਾ

ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਸੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁੱਖ ਇਹ ਹਨ।

ਅਗਿਆਨਤਾ :- ਗਿਆਨਹੀਣ ਜੀਵ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਜੀਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਮਾਂ ਟਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਦੋਂ? ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ? ਕਿਸ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਹਾਕਮ ਜਾਂ ਤਾਕਤਵਰ ਧਿਰ ਕਦੋਂ ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਿਸ ਕੰਮ ਲਈ ਵਰਤ ਗਈ ਹੈ। ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਗਿਆਨਹੀਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਗਿਆਤਾ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਵਰਤ ਜਾਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਕ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਇਨ ਬਿਨ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿਚਕਚਾਹਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਦੋ ਚਾਰ ਭਾਰੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਹਾਕਮ ਉਸ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਵੱਸ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਮਜਬੂਰੀ ਬਸ ਆਪ ਤਸੀਹੇ ਤੇ ਦੁੱਖ ਝੱਲ ਕੇ ਗਰੀਬੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਵਰਤ ਕੇ ਹਾਕਮ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਗਰੀਬ ਆਪਣਾ ਉਦੇਸ਼ ਤੇ ਮਨੋਰਥ ਭੁੱਲ ਕੇ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਗਰੀਬ ਤੇ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪੁਜਾਰੀਵਾਦ :- ਇਹ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਪਾਖੰਡੀ ਪੁਜਾਰੀਆਂ, ਭੇਰੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਵਾਧਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਤੇ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਲੱਭਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਭਲਾ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ।ਅਸਲੋਂ ਜੇ ਧਰਮ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ,ਤਾਂ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖਾਂ ਕਰਕੇ ਦੁਖੀ ਨਾ ਹੋਣ ਉਹ ਹਰ ਕੰਮ ਸਾਰਥਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਕਰਨ। ਜਿਵੇਂ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਉਵੇਂ ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਦਸਾਂ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਮੇੜ ਤੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਪਖੰਡ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਭੇਖ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਪਾਖੰਡੀ ਬੈਠਾ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗਾ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਚੰਗੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਖੰਡ, ਭਰਮ ਭੁਲੇਖਾ ਸ਼ੰਕਾ ,ਦੁਵਿਧਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ , ਡਰਾ ਕੇ, ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਲੁੱਟ ਕੇ ਆਪਣੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਭਰਨ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।ਧਰਮ ਦੀ ਸਹੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸਮਝ ਕੇ ਧਰਮ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਲੋਕ ਨਿਰਾਪੁਰਾ ਪੁਜਾਰੀਵਾਦ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਪੈਸਾ, ਸਮਾਂ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਅਰਥ ਗਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਉਲਝਣ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਉਲਝਣਾ ਤੇ ਸ਼ੱਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤਾਣੀ ਹੋਰ ਉਲਝ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੈਸਾ ਤੇ ਸਮਾਂ ਦੋਨੋਂ ਬਰਬਾਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸੋਚਣ ਸ਼ਕਤੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਤੇ ਗਰੀਬੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿੰਨੇ ਗੁਰੂ ਡੰਮ ਬਣਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਥਾਂ ਤੇ ਦਾਨ ਪਾਤਰ ਗੋਲਕ ਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਨਾਂ ਉੱਤੇ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਦਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਬਖਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਪਾਓ। ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਮੋਟੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਤਰੀਕੇ ਤੇ ਸੱਭਿਅਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਆਪਣਾ ਪਰਸ ਖੋਲ ਕੇ ਪੈਸੇ ਕੱਢ ਲਵੇ। ਉਹ ਥਾਂ ਥਾਂ ਤੇ ਲਾਏ ਦਾਨ ਪਾਤਰ ਅਤੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਹਰ ਥਾਂ ਲਿਖਿਆ, ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਦਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਪੌਂਟੇ ਭੁੱਲਣੇ ਨਹੀਂ ਹਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਨਪੜ੍ਹਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਪੈਸੇ ਪਾਏ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਰਹਿੰਦਾ। ਉਹ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕਾਰਜ ਤੇ ਨਾ ਖਰਚਕੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਭੋਗਾਂ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਪੁਜਾਰੀ ਦੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨੇ ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਤੇ ਇਨਾ ਅਸਰ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਚਾਹ ਕੇ ਵੀ ਪੈਸਾ ਦਾਨ ਪਾਤਰ ਚ ਪਾਏ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ‘ਦਾਨ ਪਾਤਰ’ ‘ਮਾਇਆ ਗੋਲਕ ਵਿੱਚ ਪਾਉ ਜੀ’, ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅਸੀ ਆਪਣੇ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਚੇਤਨ ਵਿੱਚ ਲਿਖ ਬੈਠੇ ਹਾਂ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਹੋਏ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਅਸੀ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਭਿਖਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਤੇ ਕੰਗਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਚਲਦਾ

ਹਾਰਨਾ ਸਿਖਿਆ

ਭਲਾਈ ਵਾਸਤੇ ਆਪਾਂ ਨੇ ਜਿੱਤ ਕੇ ਹਾਰਨਾ ਸਿਖਿਆ।
ਛਲਕਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ‘ਚੋਂ ਬੋੜੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਰਨਾ ਸਿਖਿਆ।

ਅਕਲ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਵਰਤਨਾ ਇਹ ਢੰਗ ਔਖਾ ਹੈ,
ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਤੀਰ ਨਾਲ ਦੇ-ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਮਾਰਨਾ ਸਿਖਿਆ।

ਅਸਾਡੇ ਸਿਦਕ ਤੇ ਸੰਤੋਖ ਵਿਚ ਤਾਂ ਹੀ ਬੁਲੰਦੀ ਹੈ,
ਮੁਸੀਬਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੰਮ ‘ਚ ਆਪਾ ਵਾਰਨਾ ਸਿਖਿਆ।

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਫੁੱਲ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਨੇ,
ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬੰਨ ਕੇ ਗੁਲਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਾਰਨਾ ਸਿਖਿਆ।

ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਆਦਤ ‘ਚ ਹਾਸੇ ਪੈਲਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਨੇ,
ਨਾ ਹੀ ਧੋਖਾ ਹੈ ਸਿਖਿਆ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚਾਰਨਾ ਸਿਖਿਆ।

ਨਦੀ ਦੇ ਵਹਿਣ ਨੂੰ ਇਕਸਾਰਤਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ,
ਸਰਦ ਹੁੰਤ ਵਿਚ ਹੀ ਪਰਬਤ ਨੇ ਹੈ ਖੁਦ ਨੂੰ ਠਾਰਨਾ ਸਿਖਿਆ।

ਨਿਯਮ ਦੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਆਬਰੀਨੇ ਤੋੜੇ ਨੇ ਆਪਾਂ,
ਮੁਕੰਮਲ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਨੇ ਕਦੀ ਨਾ ਸਾਰਨਾ ਸਿਖਿਆ।

ਕਦੀ ਡਰਪੇਕ ਮੇਰੀ ‘ਚੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਝਾਕਿਆ ਕਿਧਰੇ,
ਬੁਰੇ ਵਕਤਾਂ ਦੇ ਹਾਕਿਮ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਲਕਾਰਨਾ ਸਿਖਿਆ।

ਮੁਕਾਬਲ ਦੀ ਸਦਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕਲੇਜੇ ਨਾਲ ਲਾਈ ਹੈ,
ਚੜ੍ਹੇ ਤੂਫ਼ਾਨ ਦੀ ਸੀਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵੰਗਾਰਨਾ ਸਿਖਿਆ।

ਉਹ ਦੀ ਫ਼ਿਤਰਤ ‘ਚ ਰਿਸ਼ਵਤਖੇਰੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਚਲਾਕੀ ਹੈ,
ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡੋਬਣਾ ਸਿਖਿਆ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤਾਰਨਾ ਸਿਖਿਆ।

ਕਿ ਐਵੇਂ ਗ਼ਜ਼ਲ ਵਿਚ ਬਾਲਮ ਜੜੇ ਜਾਂਦੇ ਨਗੀਨੇ ਨਾ,
ਮਹਿਲ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਚੇਤਨ ਹਿਰਦੇ ‘ਚੋਂ ਉਸਾਰਨਾ ਸਿਖਿਆ।

ਸਾਉਣ

ਸਾਉਣ ਆਉਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵੇ ਵੀਰਾ
ਉਂਝ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰਹਿੰਦੀ।

ਤਿੱਪ ਤਿੱਪ ਬਰਸਦਾ ਪਾਣੀ ਕਦੇ ਕਦੇ
ਕਦੇ ਕਦੇ ਹਲਕੀ ਭੂਰ ਜਿਹੀ ਪੈਂਦੀ।

ਸਹੁਰੇ ਉਡੀਕਣ ਕੁੜੀਆਂ ਜਦੋਂ ਚੜ੍ਹਜੇ
ਪੰਡਤਾਂ ਦੇ ਭੱਠ ਮੁਹਰੇ ਬੀਜੀ ਬਹਿੰਦੀ।

ਬੋਲਦਾ ਸੀ ਕਾਂ ਬਨੇਰੇ ਤੇ ਕੱਲ ਸ਼ਾਮੀ
ਪੈਰੀਂ ਜੁੱਤੀ ਨਾ ਪਾਵਾਂ ਲਾਈ ਮਹਿੰਦੀ।

ਅਕਾਸ਼ ਕਾਲੇ ਬੱਦਲ,ਘਟਾ ਕਾਲੀਆ
ਚੜ ਆਈਆਂ ਪਾਪਾ, ਨੂਰ ਕਹਿੰਦੀ।

ਸੁਖੀ ਵਸਣ ਜੀ ਕੁੜੀਆਂ ਚਿੱੜੀਆਂ
ਸਾਉਣ ਚ ਪੇਕਿਆਂ ਤੋਂ ਆਸ ਹੁੰਦੀ।

ਸਾਉਣ ਆਉਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵੇ ਵੀਰਾ
ਉਂਝ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰਹਿੰਦੀ।

“ਮੈਨੂੰ ਤਰਕ ਚਾਹੀਦਾ ਏ”

ਮੈਨੂੰ ਰਾਹ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਦੀਵਾ ਨਹੀਂ,
ਮੈਨੂੰ ਚਾਨਣ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੋਚ ਚਾਹੀਦੀ ਏ।
ਮੈਨੂੰ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਨਹੀਂ,
ਮੈਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਚਾਹੀਦੀ ਏ।

ਸਿੱਖਿਆ ਤਾਂ ਸਭ ਹੀ ਸਿੱਖਦੇ ਨੇ,
ਪਰ ਕੀ ਹਰ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਏ?
ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ,
ਕਿਉ? ਕਿਵੇਂ? ਕਦੋਂ? ਕਿਹੜਾ ਸੱਚ?

ਮੈਨੂੰ ਓਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ,
ਜੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਗੱਟਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।
ਮੈਨੂੰ ਓਹ ਸੱਚ ਚਾਹੀਦਾ ਏ,
ਜੋ ਤਰਕ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਰੱੜ ਕੇ ਨਿਖਰਿਆ ਹੋਵੇ।

ਰੱਬ ਹੋਵੇ, ਰੀਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰਿਵਾਜ,
ਜੇ ਉਹ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਝੱਲਦੇ,
ਤਾਂ ਉਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹਨ।
ਸੁਣਨ ਯੋਗ, ਪਰ ਮੰਨਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ।

ਮੈਂ ਢੈਂਗੀ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ,
ਸੱਚ ਦੀ ਚੀਕ ਸੁਣੀ ਏ
ਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਮੈਂ ਓਸੇ ਸੱਚ ਨੂੰ,
ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ।

ਮੈਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਚਾਹੀਦੀ ਏ
ਪਰ ਤਰਕ ਵਾਲੀ।
ਮੈਨੂੰ ਆਸਥਾ ਚਾਹੀਦੀ ਏ
ਪਰ ਜਾਂਚੀ ਹੋਈ।
ਮੈਨੂੰ ਜੀਵਨ ਚਾਹੀਦਾ ਏ ਅਜਿਹਾ,
ਪਰ ਖੁਦ ਦੀ ਸੋਚ ਵਾਲਾ।

॥ ਹਰ ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ॥

ਹਰ ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਸਮਝੇ ਏ ਦੁਨੀਆਂ।।

ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਦਾ ਭੇਤ ਮਾਪਿਆਂ ਕੰਨੀਂ ਪਾ ਕੇ,

ਮਾਂ ਪਿਉ ਕੋਲੇ ਦਖ਼ਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਵਾ ਕੇ,

ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਚ ਕਲੇਸ਼ ਪਵਾਉਣ ਕੁੱਝ ਕੁੜੀਆਂ।

ਹਰ ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਸਮਝੇ ਏ ਦੁਨੀਆਂ।।

ਝੂਠੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾ ਕੇ,

ਮੁੰਡਿਆਂ ਹੱਥ ਲਵਾਉਣ ਹੱਥਕੜੀਆਂ,

ਕੁੱਝ ਨਵ ਵਿਆਹੀਆਂ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ।

ਹਰ ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਸਮਝੇ ਏ ਦੁਨੀਆਂ।।

ਬੇਵਜ਼ਹ ਦੇ ਝੂਠੇ ਮੁੱਕਦਮੇ ਕੇਸ ਕਰ ਕੇ,

ਬਜ਼ੁਰਗ ਸੱਸ ਸਹੁਰੇ ਨੂੰ ਨੀਂਵਾ ਦਿਖਾ ਕੇ,

ਪਤੀ ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਗੇੜੇ ਲਵਾਉਣ ਕੁੱਝ ਕੁੜੀਆਂ।

ਹਰ ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਸਮਝੇ ਏ ਦੁਨੀਆਂ।।

ਸੂਦ ਵਿਰਕ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਪਹਿਲੂ ਲਿੱਖ ਕੇ,

ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਲੁੱਕਿਆ ਪੱਖ ਬਿਆਨ ਕਰ ਕੇ,

ਸੱਚ ਦਾ ਹੋਕਾ ਖਰਿਆ ਸੁਣ ਲੈਣ ਕੁੱਝ ਕੁੜੀਆਂ।

ਹਰ ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਸਮਝੇ ਏ ਦੁਨੀਆਂ।।